

[Poul Dam.]

skulle læse dem? En virkelig opdragelse til at modtage, til at benytte sig af det store tilbud, som massemediet giver, deltager pressen ikke ret meget i, og radio og fjernsyn gør det for så vidt heller ikke.

Man taler så meget om kommunikationsproblemer og kommunikationskløft og sådan noget; det har der været talt om også tidligere i denne debat. Her tror jeg nok, man med rette kan sige, at radio og fjernsyn har meget at lære endnu. Både det talte ord er for vanskeligt, det er for svært at forstå, og billedet er for svært at forstå. Hr. Lembourn havde den opfattelse, at billedet var noget nemt, det gled uden videre ind i folk, det var let at opfatte. Det tror jeg er en total misforståelse. Jeg tror, at et meget stort antal af de billeder, som vises på skærmen, ikke forstås af modtagerne på den måde, som det var tænkt af producerne. Det er langt sværere at se på billeder, end man normalt tænker sig. Jeg har i mange år diskuteret fjernsynsudsendelser med mine højskoleelever og konstateret, at adskillige af de billeder, som jeg selv fik en række associationer ved, fordi jeg vidste, hvad de forestillede — jeg kunne tømme dem, som det hedder i fagsproget — var uforståelige for unge mennesker, der var en 20-25 år yngre, end jeg selv var.

Der er en række kommunikationsproblemer, hvor begge sider har noget at lære. For kommunikationen er det jo også væsentligt, at radio og fjernsyn bliver virkelighedsnære. Det betyder ikke, at de, som det er blevet sagt for nylig, skal være virkelighedens spejl, men de skal have et sådant forhold til virkeligheden, at de kan være med til at fortolke virkeligheden, uddybe den og berige den. Virkeligheden forstået som det, der er nært ved de mennesker, som er modtagere af radioens og fjernsynets programmer. Alt for meget er måske for fjernt til, at der kommer den forbindelse mellem modtagerne og senderne, som skal til, for at der kan være tale om en virkelig kommunikation.

Man skal fortolke virkeligheden, og når man skal fortolke virkeligheden, så skal man også være med til at forandre virkeligheden. Det er et demokratisk massemediums naturlige opgave at være et led i den demokratiske proces, det vil sige ikke alene i debatten, men også i den udvikling af sam-

fundet, som stadig foregår. Det er demokratiets væsen, at der til stadighed sættes spørgsmålstegn ved de institutioner, vi har, ved de forhold, vi har. Radioen og fjernsynet skal være kritisk, skal være samfundsændrende, hvis det overhovedet skal være demokratisk. I det øjeblik man kun ville være, som man siger med et dårligt udtryk, samfundsbevarende, så ville man ikke opfylde den naturlige opgave i et demokrati — men for resten, man kan ikke bevare det danske samfund, hvis man ikke til stadighed er kritisk, for det ligger i det danske demokratiske samfunds væsen, at kritikken er en central del i det, og i dette skal radio og fjernsyn spille en vigtig rolle.

Der ligger i det, jeg lige har sagt, at den modsætning mellem det samfundsbevarende og det samfundsnedbrydende, som folk ofte opstiller, er en falsk modsætning. Der er ikke noget, der er samfundsbevarende i god forstand, hvis det ikke samtidig er med til at nedbryde de dårlige ting, vi har i samfundet. De to ting hænger sammen, og her synes jeg radioen og fjernsynet løser opgaven på mange udmærkede måder.

I den opdragelse til at forstå mediet, som jeg snakkede om før, skal der også være en opdragelse til at sortere og vurdere, og det vil bl. a. sige til at kritisere de skjulte vurderinger, der findes i meget underholdningsstof og i meget nyhedsstof — i meget nyhedsstof, hvor man ikke i tilstrækkelig grad gør rede for, hvor nyhederne kommer fra, hvem der står bag dem, og i den underholdning, som meget ofte har et reaktionært indhold eller er med til at gøre forskellige mere eller mindre betydningsfulde personer meget kendte og populære. Jeg ved ikke, hvad der skal gøres ved det, jeg spørger bare.

Der er fronter, der er truede på radio- og fjernsynsområdet. Vi skal åbenbart efter 1. april ikke mere have Orientering. Jeg tror, det er et stort tab for mange, jeg tror, der vil komme et stærkt krav om, at et program af denne type stadig væk skal eksistere. Der har også været tale om, at program 2 var truet. Det debatstof, det kulturstof, det politiske stof, som program 2 giver, er væsentligt, for at massemediet kan være med til at løfte og udvikle vort samfund. Og så er der naturligvis nogle, der truer det fortrinlige program, der hedder P 4 i P 2, som børne-